

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 21
The Central Elections Committee for the 21st Knesset

Justice Hanan Melcer
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee

القاضي حنان ملتسر
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט חנן מלצר
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

ה"ש 3/21

המבקש: מאהר אבו רקייק

נגד

המשיב: היועץ המשפטי לממשלה

בקשה לקביעת היעדר קלון לפי סעיף 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965

בשם העותר: עו"ד ליאור אייזנפלד

בשם המשיב: עו"ד נטע אורן

החלטה

1. מונחת בפני בקשת המבקש, מר מאהר אבו רקייק, כי אקבע לפי סעיף 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965 (להלן: חוק הבחירות לרשויות), שאין עם העבירות של החזקה בסם שלא לשימוש עצמי והפרעה לשוטר במילוי תפקידו, שבהן הורשע, משום קלון, בנסיבות העניין.

2. בהתאם לסעיף 8(3) לנוהל הטיפול בבקשות לקביעת היעדר קלון, התשע"ד-2013, הוריתי ליועץ המשפטי לממשלה להגיש תגובה לבקשה. עמדה מטעמו, המתנגדת לקבלת הבקשה, הוגשה בתאריך 25.12.2017.

עמוד 1 מתוך 8

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتף: 02-6753407, פקס: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

3. כבר בפתיח אציין כי מצאתי שדין הבקשה שבפני להידחות. כפי שיבואר להלן – המבקש לא עמד בנטל המוטל עליו כדי להראות כי בעבירות שבהן הורשע, לא דבק, בנסיבות העניין, משום קלון.

עתה אפרט הדברים ואתחיל בתיאור העובדות הצריכות לעניין.

רקע עובדתי

4. בחודש אוקטובר 2013 המבקש הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות שלהלן:

(א) החזקה של סם מסוכן שלא לשימוש עצמי – עבירה לפי הוראות סעיפים 7(א) ו-7(ג) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973;

(ב) הפרעה לשוטר במילוי תפקידו – עבירה לפי סעיף 275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

5. מעובדות כתב האישום, שעמדו ביסוד הרשעתו של המבקש, עולה כי המבקש, ביחד עם אדם נוסף, נתפסו בתאריך 26.08.2013 בעודם מחזיקים בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל כולל של 144 גרם נטו, כאשר המבקש עוטרף את חתיכות הסם שנחתכו על ידי שותפו בשקיות, בעוד שלצידו היה משקל אלקטרוני. המבקש אף הודה בבית המשפט כי ניסה להסתיר את הסם המסוכן, ובכך להפריע ולהכשיל את השוטר שהגיע למקום למילוי תפקידו.

6. מפרוטוקול הדיון בבית המשפט השלום בבאר שבע [ת"פ 9-13-2837], ועמדת היועץ המשפטי לממשלה, שהוגשה כאן עולה כי עוד לפני ההרשעה הנ"ל – למבקש היה עבר פלילי לא מבוטל, הכולל, בין היתר, את העבירות הבאות: פריצה לרכב בכוונה לגנוב וגניבה מרכב [הרשעה מיום 22.08.2005 ב-ת"פ 9-2181/05]; יצוא, יבוא, מסחר והספקה של סמים מסוכנים [הרשעה מיום 02.12.2007 ב-ת"פ 9-4039/07]; קשירת קשר לביצוע פשע ותקיפה הגורמת לחבלה ממשית בנסיבות מחמירות [הרשעה מתאריך 15.10.2009; ת"פ 9-8112/09].

7. לאחר הרשעתו של המבקש בעבירות, נושא הבקשה שלפני – בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופט י' עטר) גזר את דינו, בהתאם למה שנקבע במסגרת הסדר הטיעון, תוך שהוא מציין כי: "הסדר הטיעון הינו מקל עם הנאשמים בשים לב לשילוב של חומרת העבירות ועברם הפלילי, ובמיוחד הדברים אמורים בנאשם 1 [המבקש בענייננו – ח"מ], לאור העובדה שבאמתחתו, בין השאר, עבירה של סחר בסם מסוכן" (ההדגשה שלי – ח"מ).

עמוד 2 מתוך 8

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

יחד עם זאת, כב' השופט עטר סבר כי הסדר הטיעון שהושג בין הצדדים הוא סביר בנסיבות, ומשכך גזר על הנאשמים (ובהם המבקש כאמור) את העונשים הבאים:

- (א) 5 חודשי מאסר בפועל, אשר לגבי המבקש הוחלט כי ירוצו על דרך של עבודות שירות.
- (ב) 9 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום ההרשעה, על כל עבירה מסוג פשע על פקודת הסמים המסוכנים.
- (ג) 4 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום ההרשעה, על כל עבירה מסוג עוון על פקודת הסמים המסוכנים וכן בגין כל עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו או שיבוש מהלכי משפט.

8. בחודש אפריל 2014 המבקש סיים לרצות את עונש המאסר שהושת עליו כאמור, ולפיכך בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק הבחירות לרשויות רישא הוא עתיד, לכאורה, להיות כשיר להיכלל ברשימת מועמדים רק החל מחודש אפריל 2021 (שבע שנים מהמועד בו סיים לרצות את עונש המאסר). יחד עם זאת בסמכותי – על פי סעיף 7(ב) סיפא לחוק הבחירות לרשויות – להחריג אדם מן הכלל הנ"ל, אם אקבע כי אין עם העבירות שבהן הורשע משום קלון בנסיבות העניין, ובהקשר זה באה בקשה זו שבפני.

הבקשה

9. המבקש, טוען בבקשתו כי הינו איש ציבור מוכר בישוב תל שבע, והוא חפץ להתמודד לתפקיד חבר המועצה המקומית תל-שבע בבחירות הקרובות, הצפויות להתקיים באוקטובר 2018. לטענתו, הוא: "חזר למוטב", ומשמש דוגמה חיובית ביישוב, וגם מתנדב בבתי ספר ומשמש כמדריך בעל השפעה חיובית על התלמידים (הוא אף צירף מכתבי המלצה מוועד ההורים של בית הספר ג'ובראן בתל שבע וממועדון הפיס לנוער במועצה שם).

10. המבקש טוען עוד כי הנסיבות הכרוכות בהרשעתו אינן חמורות, ומבקש שאסיק את הדבר מכך שהמאשימה הסתפקה, לדבריו, בריצוי עונש המאסר שהושת עליו על דרך של עבודות שירות. זה המקום לציין כי המבקש לא הזכיר בבקשתו את הרשעותיו הקודמות, על אף שראוי היה שיעשה כן ואף לא צירף אישור בדבר עבודות השירות שעשה על פי טענתו.

11. לסיכום – המבקש גורס כי להיעתרות לבקשתו תהא תרומה חיובית לציבור בתל שבע, נוכח הדוגמה שהוא נותן עתה ב"חזרתו בתשובה".

עמדת היועץ המשפטי לממשלה

12. היועץ המשפטי לממשלה מתנגד כאמור לנעתר בבקשה.

13. לעמדת היועץ המשפטי לממשלה (להלן גם: היועץ) – הדין מקים מעין "חזקת קלון", והחריג הוא קביעת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי בנסיבות העניין הפרטניות, אין עם העבירה משום קלון.

14. היועץ טוען ומביא לכך תימוכין מפסיקת בית המשפט, כי עבירות סמים הן עבירות עם חומרה מיוחדת. היועץ מטעים עוד כי העובדה שמדובר בהרשעתו השלישית של המבקש בעבירות הקשורות בסמים – הדבר מעיד על זלזול בחוק והיעדר הפנמה של חומרת עבירות אלה.

יתר על כן – היועץ עומד על כך שעבירה של "הכשלת שוטר בעת מילוי תפקידו" טומנת גם היא בחובה מטען מוסרי-ערכי שלילי רב, המקים, כשלעצמו, מניעה כלפי המבקש מלמלא תפקיד ממלכתי.

15. בשים לב לאמור לעיל – עמדת היועץ היא שבנסיבות העניין, המבקש לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח כי אין בעבירות בהן הורשע משום קלון, ולכן אין הוא כשיר להתמודד בבחירות הקרובות.

אעבור עתה לליבון הדברים.

רקע נורמטיבי

16. סעיף 7 לחוק הבחירות לרשויות מסדיר את הזכות להתמודד בבחירות למועצה של רשות מקומית, ואת הסייגים לזכות האמורה. סעיף 7(ב) לחוק האמור קובע כדלקמן:

"אינו זכאי להיכלל ברשימת מועמדים ולהיבחר חבר המועצה מי שנידון בפסק דין סופי לעונש מאסר בפועל, לתקופה העולה על שלושה חודשים, וביום הגשת רשימת המועמדים טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לשאת את עונש המאסר בפועל, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות העניין, משום קלון".

עמוד 4 מתוך 8

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

הדין קובע איפוא מעין "חזקת קלון" לגבי מי שנידון בפסק דין סופי לעונש מאסר בפועל העולה על שלושה חודשים (עיינו: בג"ץ 8290/03 טהא עבד אלחלים נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת (24.09.2003)), ולעניין זה גם מי שנקבע כי ירצה את עונשו בדרך של עבודות שירות נחשב כמי שמרצה עונש מאסר בפועל (עיינו: בג"ץ 6857/13 עבוד נ' מ"מ יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת (16.10.2013) וכן פסקה 15 להחלטתי בה"ש 1/21 סלים בן אחמד ח'טיב נ' היועץ המשפטי לממשלה (24.7.2017); להלן: עניין סלים), והאסמכתאות (שם). הכלל גורס איפוא כי מי שנידון כאמור, וביום הגשת רשימת המועמדים הכוללת את שמו טרם חלפו שבע שנים מהיום שסיים לרצות את עונש המאסר שנגזר עליו – רואים את העבירות שבהן הורשע כנושאות עמן קלון, אלא אם כן החליט יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, כי בנסיבות העניין אין קלון עם העבירות.

17. הנטל לשכנע את יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העבירות, בנסיבות העניין, משום קלון, מוטל על המבקש, שהרי קביעה בדבר היעדר קלון היא בגדר החריג לכלל.

ב-בג"ץ 4523/03 בונפיל נ' יושבת-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השבע-עשרה, פ"ד נז (4) 857 (להלן: עניין בונפיל), עמד חברי השופט (כתוארו דאז) א' ריבלין, על המבחנים אותם קבעה יושבת ראש ועדת הבחירות המרכזית דאז, חברתי השופטת ד' דורנר, בהם יש לעשות שימוש בעת קביעה האם בנסיבות העבירה יש משום קלון, אם לאו, והבהיר כדלקמן:

"נקבע כי אף שהמושג "קלון" שאוב מתחום המוסר, הרי שיישומו בתחום המשפט חייב להתבסס על בחינה באמות מידה משפטיות. הנחות המוצא שהציבה היו כי "קלון" הוא מושג יחסי, שהתקיימותו במקרה נתון תלויה בנסיבות הדברים ובהקשרם, וכי "בגדרי הנסיבות הרלוונטיות יש להביא בחשבון, בין היתר, את מהות העבירה, את תדירות ביצוע המעשים הפסולים, את הנסיבות שבגינן מתעוררת השאלה אם יש בעבירה משום קלון, את הנתונים הנוגעים למבצע העבירה – ובהם תפקידו, מעמדו, הלך הרוח הנפשי שאפיין את המבצע בעת ביצוע המעשים הפסולים ולאחריהם – וכן שיקולים של מדיניות משפטית ראויה" (שם, בעמ' 862; ההדגשות הוספו – ח"מ).

להחלת העקרונות הנ"ל על ענייננו – אעבור עתה.

מן הכלל אל הפרט

18. המבקש טען כי אין עם העבירות בהן הורשע משום קלון, שכן נסיבות המקרה אינן חמורות, והעובדה שהמאשימה הסתפקה, על פי האמור בבקשתו, בריצוי העונש בדרך של עבודות שירות – מלמדת לכאורה על כך. המבקש אף טען כאמור כי בינתיים הוא "פרש מן החטא" והוא תורם עתה לציבור וחפץ לעשות כן, בין היתר, גם על דרך של שירות במועצה.

19. כאמור, ההלכה היא שהנטל לשכנע את יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית בהיעדרה של "חזקת הקלון" מוטל על המבקש (עיינו: בג"ץ 6748/13 אגבאריה נ' יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20 (להלן: עניין אגבאריה); בג"ץ 11243/02 פייגלין נ' יו"ר ועדת הבחירות, פ"ד נז(4), 145; עניין בונפיל).

20. בנסיבות – בקשתו של המבקש לא עמדה בנטל הנ"ל לשכנע כי אין עם העבירות בהן הורשע ונסיבות ביצוען – משום קלון, וארחיב הדברים מיד בסמוך.

21. העובדה כי המאשימה הסכימה, על פי דברי המבקש, לריצוי העונש בדרך של עבודות שירות – אין בה כדי להועיל למבקש (מה גם שלא הונחו בפני ראיות להסכמה כאמור ולדרך ריצוי עונש המאסר). בהחלטתי בעניין סלים, הבהרתי שעל פי הפסיקה – כאשר העונש שהוטל על המבקש הינו עונש של מאסר בפועל דרך הריצוי של העונש איננה משנה לעניין זה, ולפיכך גם אם בוצע העונש בדרך של עבודות שירות הדבר בא בגדר סעיף 7(ב) רישא לחוק הבחירות לרשויות.

22. אף טענתו של המבקש שבינתיים הוא "חזר בתשובה" – איננה מעלה או מורידה בהקשר של נסיבות העבירות שבהן הורשע. בהקשר זה אעיר כי אפילו אם תרומתו הנטענת של המבקש למוסדות חינוך בתל שבע בשנים האחרונות היא משמעותית, הרי שהנסיבות שאמורות להיבחן לפי הוראת סעיף 7(ב) סיפא לחוק הבחירות לרשויות, קשורות לעבירות בהן הורשע ולא לתקנת השבים של המבקש (השוו: עניין אגבאריה, פסקה ג' לדבריו של חברי השופט (כתוארו דאז) א' רובינשטיין). בהקשר זה אזכיר גם את החלטת השופטת ד' דורנר ב-ה"ש 4/03 ח'אלד חאג' נ' היועץ המשפטי לממשלה, שם היא פסקה כך:

"קודם להרשעה נושאת הבקשה שבפני, הורשע עוד שלוש פעמים בעבירות מס ועוד פעמיים ריצה עונשי מאסר בפועל. בדין קבע בית-משפט השלום, כי מדובר בעבריין מועד, שגרם במעשיו נזק כבד לאוצר המדינה. התנהגות רצידיבסטית זו, המבטאת את חוסר הפנמת המבקש את הפסול במעשים בגינם הורשע, וכן למיצער, את אדישותו לנזק שייגרם למדינה כתוצאה ממעשים אלה, עומד כנגד הצהרתו כי מבקש הוא לפתוח

עמוד 6 מתוך 8

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

דף חדש בחייו באמצעות הירתמות לשירות הציבור – אותו ציבור בו פגע קודם לכן בהתנהגותו הפלילית. אכן, אף מעבריינין מועד אין החוק שולל לצמיתות את האפשרות להתמודד בבחירות, ובכך בא לידי ביטוי גם משקלה של הזכות לבחור ולהיבחר. אלא שפרק הזמן בו נאסר על אדם שבמעשיו דבק קלון להציג מועמדות מיום שסיים לרצות מאסרו, מאזן כראוי בין ערך זה לבין החשיבות שבהגנה על הציבור מפני פגיעה בטוהר המידות, כמו גם מפני ההתנהגות העבריינית עצמה."

23. כאשר בוחנים את בקשת המבקש לאור המבחנים שנקבעו בפסיקה, ועיקרם הובא לעיל, מתבקשות – משיקולים של מדיניות משפטית ראויה – המסקנות הבאות, וזאת על פי תתי-הסיווגים הבאים:

(א) מהות העבירה – עבירות מתויגות כחמורות וככאלה שמטבען הן נושאות עמן קלון. הנה כי כן כעניין של מדיניות משפטית יש להתייחס אליהן בחומרה, כפי שקבע חברי, השופט (כתוארו דאז) א' רובינשטיין, אשר דרש כך:

"נגע הסמים, והסמים הקשים כבענייננו בפרט, מרעיל לא רק את הצרכנים עצמם, אלא השפעתו הרסנית לחברה הסובבת ככלל. בנגע זה יש להילחם בכל שלביו, החל מהפצתו ועד מכירתו והשימוש בו..." (ע"פ 4592/15 אשר מסעוד פדידה נ' מדינת ישראל והאסמכתאות דשם).

דברים אלו, נכונים ביתר שאת, נוכח הרשעותיו הקודמות של המבקש בעבירות הקשורות בענייני סמים, הרשעות שלא הרתיעו אותו מלשוב לסורו.

יתרה מכך – מקובלת עלי עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה כי גם הכשלת שוטר במילוי תפקידו מפגינה זלזול חמור בשלטון החוק, דבר המקים אף הוא, כשלעצמו, "חזקת קלון".

(ב) תדירות ביצוע המעשים הפסולים – ההרשעה, נושא דיוננו כאן, היא הרביעית בסדרת הרשעות בהן הורשע המבקש (מתוכן שתיים נוספות סבבו כאמור סביב ענייני סמים).

(ג) הנסיבות שבגינן מתעוררת השאלה – בבחינת הנסיבות, לא מצאתי שהמבקש העלה נסיבות מיוחדות הנוגעות לעצם ביצוע העבירות בהן הודה, שעשויות למרק את כתם הקלון הרובץ עליהן.

(ד) הנתונים הנוגעים למבצע העבירה – ובהם תפקידו, מעמדו, והלך הרוח הנפשי שאפיין אותו בעת ביצוע המעשים הפסולים – לא הובאו בפני נתונים מספיקים התומכים בסתירת "חזקת קלון".

סוף דבר

24. נוכח כל האמור לעיל – מצאתי כי המבקש לא עמד בנטל המוטל עליו לשכנע כי אין בעבירות בהן הורשע, בנסיבות העניין, משום קלון. משכך – אני דוחה את הבקשה. המבקש לא יהיה כשיר איפוא להתמודד בבחירות למועצת תל שבע במערכת הבחירות הקרובה, האמורה להתקיים בשלהי שנת 2018.

25. החלטתי זו תועבר למפקח הארצי על הבחירות ברשויות המקומיות, אשר יוודא את אכיפתה.

ניתנה היום, י"א באדר התשע"ח (26.2.2018).

חנן מלצר, שופט

**המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-21**

עמוד 8 מתוך 8

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il